

Activiteitenplan

Het Verhaal van Hilversum (vervolg)

Onderstaande gegevens worden ingevuld door de organisatie/persoon die uiteindelijk ook de formele subsidieaanvraag zal indienen en tevens de subsidie op diens rekening ontvangt.

Naam organisatie: Consortium Het Verhaal van Hilversum
Contactpersoon: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Telefoonnummer: [REDACTED]

Naam initiatief: Het Verhaal van Hilversum - een verhaal met effect
Totale kosten: € 35.040
Gevraagde subsidiebijdrage: €22.940
Bedrag cofinanciering door derden: € 12.100
Bedrag eigen bijdrage: NVT
Inzet vrijwilligers in uren: 100 (schatting)

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?
(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- Integrale benadering van cultureel erfgoed
- Archeologie
- Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- Cultuurlandschap

- Roerend erfgoed
- Mobiel erfgoed
- Immaterieel erfgoed
- Oral History
- Archieven
- Digital born erfgoed
- Andere vorm, te weten .... Klik of tik om tekst in te voeren.

2. Geef een korte omschrijving (maximaal 400 woorden) van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

In Hilversum is vanuit de gemeente en andere organisaties veel aandacht voor behoud en bescherming van erfgoedkwaliteit. Een van de initiatieven in die sfeer vanuit de gemeente is het project Het Verhaal van Hilversum, gestart in 2023. Het project draagt de naam 'het Verhaal van Hilversum' omdat voor elke wijk het eigen fysieke én sociale verhaal wordt achterhaald en weergegeven. Het betreft verhalen over de betekenis van het erfgoed, zowel in het verleden, het heden alsook in de toekomst.

Er zijn inmiddels binnen het lopende project ruim 2000 verhalen van de inwoners opgehaald. Nu is het moment gekomen om in een vervolgpriject te gaan kijken wat dit betekent voor erfgoed en ruimte. Hoe kunnen de verhalen van de inwoners ingezet worden voor behoud, versterking en ontwikkeling van de stad? Hoe kan dit op een zodanige manier dat we de inwoners blijvend betrokken houden? Hoe kunnen we de plannenmakers en beslissers bereiken en binden? Kunnen we alle beschikbare methoden voor het ophalen van informatie bij inwoners en voor het beïnvloeden van de plannenmakers en beslissers bundelen, en voor iedereen in het veld beschikbaar stellen?

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

Het eindresultaat is een website waarin twee handreikingen opgenomen zijn: een **wegwijzer** voor het toepassen van kwalitatieve methoden om informatie op te halen bij inwoners en een **procesleidraad** om de bij inwoners verzamelde informatie effect te doen hebben op de plannen en beslissingen in de leefomgeving van de inwoners.

4. Overzicht van activiteiten

Het project bestaat uit twee sporen:

- Spoor 1 (Inhoud): Informatieverzameling en methodiekontwikkeling. Dit zijn de activiteiten 1 t/m 4.
- Spoor 2 (Proces): In kaart brengen stakeholders, belangen, mogelijkheden voor systeemverandering. Dit zijn de activiteiten 5 t/m 8.

Activiteit 1: Op een rij zetten van bekende en reeds toegepaste methoden in Hilversum en elders. Het gaat om *kwalitatieve* onderzoeksmethoden om plekken die van betekenis zijn voor inwoners in kaart te brengen, en inzicht te krijgen in wat die betekenis precies is. Dit gebeurt ook door raadpleging van samenwerkingspartners (o.a. TU Delft, gemeente Zwolle, gemeente Apeldoorn) die met dergelijke methoden werken of gewerkt hebben. Voorbeelden van methoden zijn digitale platforms (zoals de app 'Wijkwijzer' van de TU Delft), wijkgesprekken, interviews, storytelling-sessies, participatieve workshops, en ook creatieve en artistieke methoden (dans, muziek, theater, poëzie, fotografie) die al in Hilversum zijn toegepast. Deze activiteit mondt uit in een lijst van methoden die we nader willen toepassen en beschrijven. Dit zal een selectie zijn van alle beschikbare methoden. De geselecteerde methoden werken we uit in de 'Wegwijzer Onderzoeksmethoden' (zie activiteit 1.4).

Activiteit 2: Bundeling en uitwerking van de informatie die in Hilversum opgehaald is bij inwoners. De eerste opgave is om de in Hilversum reeds verzamelde 2.000 verhalen en overige informatie te bundelen, te thematiseren, te analyseren en te presenteren. We proberen er één verhaal van te maken. En daarbij proberen we er tevens voor te zorgen dat de verhalen op verschillende schaalniveaus gebruikt kunnen worden: de gehele stad, een wijk, een straat en wellicht een gebouw. Ten slotte gaan we in beeld brengen welke informatie ontbreekt en hoe deze alsnog verzameld kan worden (bijvoorbeeld in een wijk van Hilversum die nog niet in het lopende project zit). We maken hiervoor gebruik van onze ervaringen met etnografisch onderzoek en art-based onderzoek.

Activiteit 3: Verzamelen van de aanvullende informatie en deze bundelen, thematiseren, analyseren met behulp van de gekozen methoden. Het doel is om dieper inzicht te krijgen in de betekenis die inwoners hechten aan plekken in hun wijk, de verschillende wijken. Daarbij gebruiken we een of meer methoden die nog niet eerder toegepast zijn in Hilversum, zodat we inzicht krijgen in de werking, kosten en opbrengsten van deze methoden. We leggen de verzamelde informatie terug bij de inwoners om te zorgen dat ze blijvend betrokken blijven bij de erfgoedkwaliteit van hun wijk. De informatie wordt vervolgens doelgericht gebruikt om erfgoedkwaliteit te kunnen integreren in beleid, projecten en programma's en zo ertoe bij te dragen de kwaliteit van de leefomgeving te borgen. (Zie verder spoor 2, activiteiten 5 t/m 8).

Activiteit 4: Samenbrengen van alle verzamelde informatie en lessen over de gekozen methoden in de 'Wegwijzer Onderzoeksmethoden'. De wegwijzer zal de vorm hebben van een interactieve website of als PDF beschikbaar zijn voor plaatsing op diverse landelijk veelgebruikte websites in het ruimtelijk domein. De gebruiker van de wegwijzer zal gemakkelijk kunnen navigeren tussen de verschillende schaalniveaus en thema's waarover hij/zij informatie bij de inwoners wil ophalen en de methoden die daaraan gekoppeld zijn als geschikte methoden. Ook kan de gebruiker die geïnteresseerd is een specifieke methode gemakkelijk alle informatie over die methode vinden (tips, lessen, kosten, te verwachten opbrengst) en op basis daarvan de methode succesvol toepassen in zijn/haar onderzoeksgebied.

Activiteit 5: Presentatie van de verworven inzichten in de betekenissen die inwoners hechten aan plekken in hun wijk aan planners en beslissers. De presentatie gebeurt behalve in tekst, uitdrukkelijk ook in meer visuele vorm: bijvoorbeeld mindmaps, collages, infographics, narratieve samenvattingen, en diverse overige creatieve en artistieke vormen. Waar mogelijk participeren inwoners van wijken zelf in de presentaties, d.w.z. zij vertellen zelf hun verhaal.

Activiteit 6: Koppelen van de verworven inzichten aan bestaand beleid, projecten en programma's van de gemeente Hilversum. Inzichten in de betekenissen die plekken hebben voor inwoners zullen op een gestructureerde manier in beleidsvorming en ruimtelijke planprocessen ingebracht moeten worden om daadwerkelijk effect te kunnen hebben op de plan- en besluitvorming. Voor deze activiteit maken we een 'koppelkaart' waarin we laten zien waar en hoe in Hilversum de verzamelde verhalen van inwoners optimaal invloed kunnen hebben.

Activiteit 7: In kaart brengen van de belangen van betrokken partijen (planontwikkelaars, beslissers, bewoners). Het gaat om belangen van partijen (gemeente, woningcorporaties, projectontwikkelaars) bij het beleid, de projecten en de programma's die we in activiteit 2.2 in kaart hebben gebracht. Voor deze activiteit gebruiken we in eerste instantie het model voor het uitvoeren van een *stakeholderanalyse* zoals gangbaar bij gemeente Hilversum bij het opstellen van een communicatieplan; dit werkt met een visualisatie van de stakeholdergroepen in cirkels van belangen en mate van betrokkenheid. In tweede instantie maken we gebruik van andere beproefde methoden zoals de *Fusie van Belangen aanpak*, die door hoogleraar Anke van Hal (Nyenrode Business Universiteit) is ontwikkeld.

Activiteit 8: Ontwikkelen van de 'Procesleidraad Erfgoedparticipatie'. De procesleidraad zal evenals de wegwijzer de vorm hebben van een interactieve website of als PDF beschikbaar zijn voor plaatsing op diverse landelijke websites in het ruimtelijk domein. De gebruiker van de procesleidraad zal gemakkelijk kunnen navigeren tussen de verschillende planningsactiviteiten, planningsinstrumenten, gebiedstypen en betrokken stakeholders. Bij elke stap in het proces wordt aangegeven op welke manier de opgehaalde informatie van inwoners ('het verhaal') gebruikt kan worden voor inspiratie dan wel toetsing. En dit zodanig, dat het effect van 'het verhaal' op het borgen van erfgoedkwaliteiten optimaal is.

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.
De planning van het project is onder de begroting opgenomen. Zie bijlage.

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw

initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- Participatie in de volle breedte
- Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n). Het project Verhaal van Hilversum is bij uitstek gericht op de inwoners en het borgen van de leefkwaliteit van hun omgeving. Het gaat dan om (groepen) inwoners die opkomen voor de borging van de kwaliteit van hun leefomgeving en om erfgoedorganisaties die actief zijn in de gemeente. Naast inwoners en erfgoedorganisaties worden ook alle relevante plannenmakers en beslissers betrokken in de activiteiten. Daardoor is er sprake van participatie in de volle breedte.

8. Aan welke thema's en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief substantieel bij? Er zijn in principe meerdere thema's mogelijk. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

- Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein
- Democratische vernieuwing
- Dynamische leefomgeving
- Waarderen van erfgoed
- Meerstemmigheid
- Oral History
- Digitaal erfgoed
- Archieven
- Archeologie
- Caribisch Nederland
- Internationaal
- Erfgoedbewustzijn en educatie
- Ondersteuning erfgoedparticipatie
- Opleidingen
- Werkwijzen en wegwijzen
- Financiering erfgoedinitiatieven

Geef (indien meerdere thema's aangekruist) aan wat naar uw mening het hoofdthema van uw initiatief is. Bij de beoordeling wordt vooral naar dit thema gekeken.

Hoofdthema: **Werkwijzen en wegwijzers**. Bij activiteit 4 en activiteit 8 is het eindresultaat een leidraad of wegwijzer; in het eerste geval gericht op methodisch verzamelen van inhoud en in het tweede geval op het beïnvloeden van het proces.

9. Omschrijf voor het hoofdthema (en - indien relevant - maximaal 2 andere thema's) hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken.

Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

Op pagina 52 van het document 'Uitvoeringsagenda Faro – deel 1' staat bij het thema 'Werkwijzen en wegwijzen' (ons hoofdthema) de volgende tekst (cursiveringen van H.J. Korthals Altes): "De Faro-praktijk is een praktijk in ontwikkeling. Opvattingen en rollen veranderen. Dat vraagt, ook heel instrumenteel, om vaardigheden, *werkwijzen en methodieken die aansluiten bij de belevingswereld van participanten*. Bijvoorbeeld voor het *identificeren van mogelijke participanten en partners, het inrichten van participatieve processen* en samenwerkingsverbanden, het meten van de impact en voor het reflecteren op het eigen handelen of dat van de organisatie. *Werkwijzen en methodieken geven*

een praktische invulling aan HOE-, WAT- en WIE-vragen van doeners en beslissers: 'Hoe doe ik het?' of 'Wat gaat er gebeuren en met wie?'.'(einde citaat). Wij ontwikkelen binnen het project werkwijzen voor zowel inhoud (activiteit 4) als proces (activiteit 8). Deze raken bij uitstek de cursief gezette tekstdelen in het citaat hierboven.

Op pagina 22 van eerdergenoemd document staat bij 'Dynamische Leefomgeving' (ons neventhema) de koppeling genoemd naar de sinds 2024 geldende *Omgevingswet* (waarin participatie meer ruimte en gewicht krijgt dan in de WRO die voordien gold) en naar de *Wijkenaanpak* (waarin participatie en co creatie steeds belangrijker worden). Bij de ontwikkeling van de procesleidraad (activiteit 8) zullen deze koppelingen beide concreet worden aangegeven en uitgewerkt.

10. Omschrijf beknopt (maximaal 400 woorden) op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg.

De procesleidraad zoals benoemd bij activiteit 8 brengt het bestaande systeem in kaart en laat zien hoe informatie over betekenissen van plekken voor inwoners een *systeemverandering* teweeg kan brengen. De leidraad laat zien hoe de erfgoedsector de beschikbare informatie over de betekenissen die inwoners hechten aan plekken in de wijk *aan de voorkant van het proces* kunnen inbrengen zodat het effect ervan zo groot mogelijk is. Hoe meer de input aan de voorkant zit, des te meer kan deze inspirerend werken. Hoe later de informatie wordt ingebracht, des te kleiner is het effect op de plannen en beslissingen. We laten daartoe in de leidraad ook de momenten zien waarop de *bewoners zelf* het best aan tafel kunnen komen bij de planners. Het effect van het verhaal van de inwoners zal het grootst zijn wanneer zij het zelf kunnen komen vertellen. De leidraad zal ook door inwoners(groepen) zelf gebruikt kunnen worden om zich in planprocessen een positie te kunnen verwerven en op een constructieve manier hun stem te kunnen laten horen. Hiermee krijgen we de inwoners vanuit hun reactiestand in een positief meedenkende stand.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken.

De belangrijkste relatie van het project Verhaal van Hilversum met een actueel maatschappelijk thema is de relatie met de *woningnood*. De woningnood maakt het nodig meer woningen te bouwen en het woningbouwtempo op te voeren. Voor de gemeente Hilversum betekent dit vooral een *verdichtingsopgave*, aangezien er om de gemeente heen niet of nauwelijks bouwgrond meer beschikbaar is. Genoemde opgave botst menigmaal met de wens tot het behoud van erfgoedkwaliteiten. Beeldbepalende gebouwen en waardevol groen in de openbare ruimte moeten wijken voor hedendaagse bouwwerken die weliswaar een groter aantal woningen opleveren maar die niet of minder goed aansluiten op de Hilversumse bouwcultuur.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere belanghebbenden.

De opdrachtgevende organisatie is de gemeente Hilversum. De contactpersoon vanuit de gemeente is [REDACTED].

De uitvoering gebeurt door het consortium 'Verhaal van Hilversum' dat voor de gelegenheid van het project is gevormd. Het consortium bestaat uit:

- [REDACTED] (projectleiding en uitvoering)
- [REDACTED] (uitvoering)
- [REDACTED] (uitvoering).

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

Bij de activiteiten 3, 5 en 8 vragen we inwoners(groepen) om informatie te geven of om mee te helpen activiteiten te organiseren zoals presentaties en bijeenkomsten. Bij die activiteiten raadplegen we ook erfgoedorganisaties, zoals het Erfgoedhuis Hilversum, waarin veelal inwoners van de gemeente als vrijwilliger werkzaam zijn.

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling.

Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen.

Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld.

Het huidige project Verhaal van Hilversum verkeert in de afrondende fase. De informatie die bij de inwoners is opgehaald komt samen in rapporten per wijk en ook in een tentoonstelling. Door deze en andere middelen wordt kennis en ervaring gedeeld met inwoners, professionals, bestuurders en beslissers. Hierin is inmiddels door de gemeente en erfgoedorganisatie een uitgebreid netwerk opgebouwd.

Voor het vervolgproject in 2026 volgen we de communicatiestrategie en -middelen die binnen de gemeente Hilversum gangbaar zijn. We bekijken aan het eind van het project (4^e kwartaal 2026) met de opdrachtgever en de afdeling Communicatie van de gemeente Hilversum welke activiteiten aangewezen zijn om de resultaten van het vervolgproject binnen het eerdergenoemde netwerk te verspreiden.

Naast het voorgaande, dat zich vooral op de *interne* communicatie richt, worden er binnen het project ook activiteiten ontplooid gericht op *externe* communicatie.

Allereerst is van belang om aan te geven dat we vanuit ons project kennis zullen delen met partijen die binnen andere Faro projecten met vergelijkbare doelstelling aan de slag zijn. Daartoe zal elke twee maanden (in 2026 5-6 keer) een overleg worden gepland met projectuitvoerders binnen deze projecten. Met dit overleg is al een begin gemaakt op de Faro netwerkdag in juni 2025. Via het Faro prikbord hebben zich al enkele partijen gemeld die met een verwant project willen starten of al eerder gestart zijn (waaronder de TU Delft met het project 'Wijkwijzer app'). Deze partijen vragen we deel te nemen aan het tweemaandelijks overleg. Daarnaast gaan we actief op zoek naar projecten en initiatieven met een aanverwante doelstelling. Te verwachten valt dat we er hier bij het uitvoeren van activiteit 1 al een aantal van tegenkomen.

Belangrijk voor de verspreiding van kennis is ook de koppeling van de ontwikkelde Wegwijzer en Procesleidraad aan bestaande websites die in het ruimtelijk domein veel gebruikt worden, bijvoorbeeld het Informatiepunt Leefomgeving (www.iplo.nl). Deze website, die gekoppeld is aan de uitvoering van de Omgevingswet, bevat al informatie over tal van instrumenten en methodieken. 'Erfgoed' is een apart thema bij de Omgevingswet. Onder dit thema staat op eerdergenoemde website al informatie over tools die in het erfgoedveld worden gebruikt. De 'Procesleidraad Erfgoedparticipatie' kan hieraan worden toegevoegd.

Voor verspreiding van de 'Wegwijzer Onderzoeksmethoden' denken we onderwijsinstellingen, bijvoorbeeld de Academies van Bouwkunst en de Bouwkundefaculteiten te benaderen. De webpagina 'Wegwijzer Onderzoeksmethoden' kan binnen de digitale leeromgeving van de betrokken instellingen gekoppeld worden aan specifieke modules en minoren die over erfgoed gaan.

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage).

Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is geweest.

De gemeente Hilversum is de aangewezen partij voor cofinanciering van het project. De contactpersoon van de gemeente heeft aangegeven voor het vervolgproject een budget van € 10.000 exclusief BTW te reserveren in de begroting van 2026.

Ingevuld door: [REDACTED]

Datum: 5 september 2025.